

Lausunto

26.06.2024

Asia: VN/12577/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (SHLL) kiittää lausuntopyynnöstä.

SHLL, yhdessä kuuden muun elinkeinoelämän järjestön kanssa, julkaisi 27.5.2024 yhteisen tiedotteen, jossa todettiin, että "elinkeinoelämän näkemys on, että väylämaksu tulee säilyttää nykyisellä viime syksynä hyväksytyllä tasollaan vuoden 2027 loppuun saakka." Lausuntonaan luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väylämaksulain muuttamisesta, SHLL toistaa em. tiedotteessa usean elinkeinoelämää edustavan järjestön yhteisen viestin:

"Väylämaksu tulee säilyttää toistaiseksi nykyisellään

Lähes vuosi sitten julkaistun yritys- ja teollisuusmyönteisen hallitusohjelman tavoitteena on olla kasvattamatta omin toimin yritysten kustannuksia. Hallitus linjasi ohjelmassaan huolehtivansa vientiteollisuuden kilpailukyvystä vakiinnuttamalla meriliikenteen väylämaksut tasolle, joka on ollut voimassa viimeiset kymmenen vuotta.

Väylämaksulakia uudistettiin hallitusohjelman mukaisesti syksyllä 2023 vakioimalla väylämaksun taso vuoteen 2027 saakka. Samalla käynnistettiin väylämaksujen laajempi uudistaminen liikenne- ja viestintäministeriössä. Uudistamiselle on ollut laaja elinkeinoelämän tuki.

Kevään kehysriihessä tehty päätös väylämaksujen kaksinkertaistamisesta on tullut merilogistiikan toimijoille ja rahdinantajille täytenä yllätyksenä. Päätös nostaa merikuljetusten kustannuksia

poikkeuksellisen haasteellisessa tilanteessa, sillä samaan aikaan merikuljetuksiin kohdistuu EU-sääntelyn myötä uusia kustannuspaineita. Tämän vuoden alussa käynnistyi meriliikenteen päästökauppa. Ensi vuodesta alkaen meriliikenteeseen tulee vaihtoehtoisten polttoaineiden jakelovelvoite. Molempien kustannusvaikutus nousee vuosien myötä. Vuodesta 2026 lähtien kustannusvaikutus ulko-maankaupalle on yhteensä 500–600 miljoonaa euroa vuodessa. EU:n ilmastotoimet ovat välttämättömiä, mutta merenkulun kustannusrasituksen lisääminen samaan aikaan kansallisilla päätöksillä herättää suurta huolta logistiikkakustannusten noususta.

Väylämaksun kaksinkertaistaminen alle vuosi edellisen maksulain käsittelyn jälkeen tekee toimintaympäristöstä vaikeasti ennakoitavan ja herättää huolta vaikutuksista merikuljetusten kustannuksiin, saatavuuteen ja joustavuuteen. Hallituksen tarve tehdä julkista taloutta tervehdyttäviä päätöksiä on ymmärrettävä, mutta väylämaksun tason nostaminen fiskaalisin perustein heikentää ulkomaankauppaa käyvien yritysten kilpailukykyä, joka kiertyy rasitteena takaisin kansantalouteen.

Väylämaksujen maksajina ovat viime kädessä rahdinantajina ja kuljetus-asiakkaina toimivat yritykset mm. teollisuuden, kaupan ja matkailun aloilta. Merikuljetusten osuus Suomen ulkomaan kaupan kuljetuksista on 95 prosenttia. Suomen elinkeinoelämä ja teollisuus ovat täysin riippuvaisia merikuljetusten toimivuudesta ja saatavuudesta ja alttiita meriliikenteen kustannusmuutoksille. Logistiikkakustannukset ovat olleet viime aikoina yksi tärkeimmistä kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä ja kansainvälistä saavutettavuutta heikentävistä tekijöistä.

Elinkeinoelämän näkemys on, että väylämaksu tulee säilyttää nykyisellä viime syksynä hyväksytyllä tasollaan vuoden 2027 loppuun saakka. Näin väylämaksujen ennakoitavuus säilyy nykyisin voimassa olon ajan. Vuoden 2027 loppuun mennessä on myös paremmin arvioitavissa, millaiset vaikutukset merenkulun ilmastokustannuksista aiheutui."

Laitinen Petri
Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry